

Lärarhandledning

BRONSÅLDERS- LÅDA

VÄLKOMMEN TILL BRONSÅLDERSLÅDAN

Lådan är producerad av Regionmuseet Skåne, Kristianstad. Över sommarloven tar museet hand om lådan för att städa den, laga och ev. komplettera.

Alla föremål av lera, näver och ull är nytillverkade speciellt för den här lådan. Även bronsföremålen är nya efter fynd gjorda i Skåne, Bohuslän eller Danmark. Föremålen får användas och kläderna provas, men de måste hanteras med försiktighet. Många av föremålen ligger i plastpåsar av samma typ som arkeologerna använder som fyndpåsar vid utgrävningar.

Stenverktyg användes även under bronsåldern, men sådana hittar du i Stenålderslådan.

Glöm inte att fylla i loggboken. Uppgifterna behöver vi för vår statistik. Skulle något ha gått sönder eller försvunnit anteckna detta i loggboken. Då går det snabbare för oss att gå igenom inför lagning eller komplettering.

Den här lärarhandledningen finns att ladda ner från Regionmuseets hemsida.

<https://regionmuseet.se/skola/studielador/>

BRONS

Brons kom till Norden omkring 2000 f.Kr. Det fanns en betydande cirkulation av både brons, koppar och tenn över hela Europa. Brons är en legering av koppar och tenn. Brons var en dyr importvara och bronsföremål blev statussymboler och lyxvara. Gjuttekniken kallas ”förlorad form”. Det innebär att man gjorde en exakt modell av vax, som bakades in i lera. När leran brändes smälte vaxet och rann ut. Därefter hälldes smält brons in i hålrummet. Till sist skulle föremålet slipas och putsas.

Sommaren 2020 hittades en plats utanför Fjälkinge i NÖ Skåne med spår av bronsgjutning från sen bronsålder-tidig järnålder. Besök Sydsvensk arkeologis blogg för att läsa om platsen.

<https://www.sydsvenskarkeologi.se/blogg/bronsgjutning-pa-en-boplat-i-fjalkinge>

FÖREMÅL

KVINNODRÄKT

Kopia, Egtvedgraven, Jylland
tröja och snörkjol

I Egtvedgraven låg en ung kvinna, 16-18 år, ungefär 160 cm lång. Hon bar en dräkt i två delar; en snörkjol och en kort blus. Blusen, eller tröjan, hängde löst på överkroppen och var inte bunden vid kjolen. Blusen är sydd ur ett rektangulärt stycke tyg, ca 100x60 cm. Den är skuren i ett snitt ungefär som en poncho. Det gällde att utnyttja tyget så bra som möjligt. Egtvedkvinnan hade också en bälteplatta fäst med ett långt band runt midjan.

En annan typ av kjol har påträffats i en grav i Skydstrup, Jylland. Den kvinnan var klädd i en hellång kjol, ett stort tygstycke, som knöts kring midjan med ett band.

Mer information om Egtvedflickan hittar du längre bak i häftet.

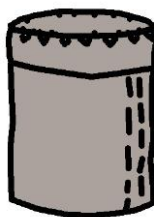
MANSDRÄKT

Kopia, Borum Eshøj, Jylland
mössa och mantel

Till de mansdräkter som påträffats har hört en rundskuren mantel och en liten mössa.

NÄVERKÄRL

Kopia

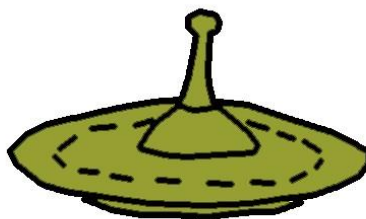

I de danska ekstocksgravarna har man hittat kärl tillverkade av trä eller näver. I Egtvedkvinnans grav innehöll näverkärlet rester av en alkoholstark dryck, ett slags fruktvin tillagat av bland annat vete och lingon kryddat med pors och med tillsats av honung. I en spånask i graven låg en bronssyl med träskäft och en snodd av brunt ull.

Näverkärlet är sytt med björkrötter.

BÄLTEPLATTA

Kopia

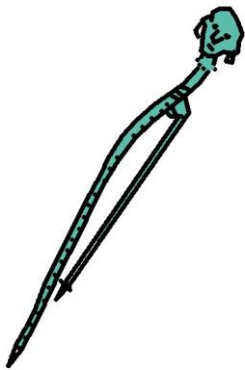
Under bronsåldern bar en del kvinnor smycken i brons eller guld, säkert inte bara för att de tyckte att det var snyggt utan kanske framför allt för att markera sin status. Omkring 1500 f.Kr var det vanligt att bälteplattan var cirkelrund med spiralornamentik och utskjutande spröt mitt på magen. På ryggen kunde bäras en bältedosa att förvara småsaker i, runt halsen en bred halsring och runt armarna stela armband. Den förnäma kvinnan fick ofta sina smycken med sig i graven.

DRÄKTSPÄNNE

Kopia. Originalet funnet i Århus, Danmark

Dräktspännet, också kallat fibula, var från början som en enkel säkerhetsnål, men blev efter hand större och mer iögonfallande. Dräktspännet användes både av män och av kvinnor för att fästa klädedräkten vid skuldran.

DRÄKTNÅL

Kopia. Originalen är funna i Fåborg, Danmark. Själva spännet är nyrekonstruktion; det fanns inte kvar på originalen.

På den lilla bronsnålen med ett kvinnohuvud kan man ana frisyren och se hur smycket användes. Kvinnan i Skydstrups-graven hade en konstfärdig frisyra; det egna håret hade lagts kring en valk, bundits om med ett långt band och täckts med ett hårnät av hästtagel.

RAKKNIV

Kopia, Ystads museum

Rakknivar finns från äldre bronsålder, men blir vanligare under yngre bronsålder.

SVÄRD

Kopia

Svärdet var den förnäma mannens viktigaste statussymbol. Till mannens utrustning hörde, förutom svärd, också lans eller yxa och ibland dolk eller kortsvärd. Svärden var från början import från Centraleuropa. De hade ett skydd av trä, som hängdes i en bred läderrem över skuldran.

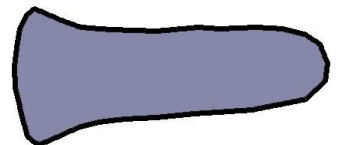

OBS! Svärdet ligger i en egen låda. Glöm inte att skicka tillbaka det också!

FLATYXA

Kopia, Tanums museum

Flatyxan är äldre än holkyxan (se nedan). Den fanns redan under senare delen av stenåldern. Innan bronset blev vanligt gjordes flatyxor av koppar.

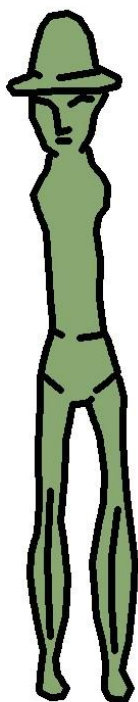

HOLKYXA

Kopia, Tanums museum

Den vanligaste metallyxan under bronsåldern var den så kallade holkyxan. När yxan gjordes ihålig gick det inte åt så mycket av den dyrbara metallen, och den blir dessutom lätt att skafta.

BRONSGUBBE

Kopia, Historiska museet i Stockholm.

Denna en gång glänsande bronsgubbe tillhör ett skattfynd från Loshult i norra Skåne. I fyndet fanns olika yxor, bälteplattor, halskragar, arm- och fingerringar samt två mansfigurer. De har hattliknande hjälmar, små byxor och överdrivet kraftiga vader. Armarna är försvunna, men de kan ha burit yxor i händerna, som danska fynd från yngre bronsåldern visar.

Mansfigurer med kraftiga vader ser vi även på många hållristningar. Ett bronsålderns skönhetsideal?

SOLKORS

Kopia av bronsfynd från Danmark eller solkors snidat i ben

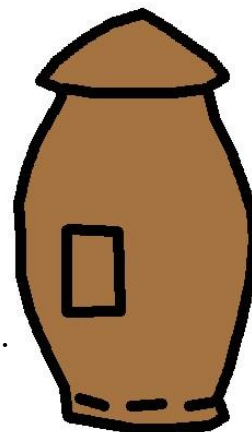

Solkors, ringkors, hjulkors eller solhjul. Det fyrekrade hjulet har fått många benämningar. Man hittar solhjulet på hållristningar och på kultvagnar. Som religiös symbol avlöstes det senare av torshammaren och korset. Det användes också som motiv på smycken. Har det varit symbol för sol eller måne, eller?

HUSURNA

Kopia

Urnegravar var vanliga under yngre bronsåldern. Man brände den döda och de brända benresterna lades i urnor. Ibland har urnan form av ett litet hus eller en hydda med en dörröppning. Husurnan går dock inte att använda som förebild till riktiga bronsåldershus. I husurnorna lades också gravgåvor som rakknivar, pincetter, miniatyrsvärd mm.

KAM AV BRONS

Kopia, Ystad museum

Kammen hörde till den personliga utrustningen hos både män och kvinnor. De är vanliga fynd i gravar. Kammarna tillverkades i horn eller göts i brons.

BRÄNDA EKOLLON

Originalfynd från Ivetofta, Bromölla

Vid en undersökning i Ivetofta, norra delen av Bromölla samhälle, hittades rester av igenfyllda gropar. Groparna hade bl.a. fyllts med brända ekollon. Fynd av en så här stor mängd brända ekollon, samlade på det här sättet, har inte påträffats någon annanstans i Skandinavien.

Varför har de bränts? Kommer arkeologerna att hitta fler gropar med ekollon framöver? Vår förhistoria ger oss ständigt nya gåtor att lösa.

OBS! Öppna inte burken! Låt den vara en monter att titta in i.

EGTVED-FLICKAN

*Foto:
Nationalmuseet
Köpenhamn*

Egtved-flickan hittades år 1921 i Storehøj, nära Egtveds by väster om Vejle på Jylland. Innehållet i ekkistan var ovanligt välbevarat. Den unga kvinnan skelett hade brutits ner, men hennes hår, tänder, hjärna, naglar och lite hud fanns kvar. En analys av tänderna berättat att hon dog ung, 16-18 år. Fynd av en torkad rölleka visar att hon begravts en sommardag. Hon hade fina smycken kring armar, öron och en bronsplatta i ett bälte om midjan. I en näverspann fanns spår efter en jäst dryck, kanske öl. Vid hennes fötter låg, insvept i ett tygstycke, brända ben från ett 5-6 år gammalt barn.

Genom en dendrokronologisk datering av kistan vet vi att eken, som kistan var tillverkad av, fällts omkring 1370 f.Kr.

Egtved-flickan är en av Danmarks klenoder. Hon har presenterats som en ur-danska, den första danska flickan som träder fram ur förhistoriens dimmor, men hur dansk var hon?

År 2015 presenterades resultaten av analyser av strontiumisotoper i flickan kläder, tänder, hår och naglar. Analyserna visar att hennes kläder var tillverkade av ull från får som betat långt bort från Jylland. Analysen av tänderna visar att hon vuxit upp i ett område i nuvarande södra Tyskland. Forskarna pekar ut området kring Schwarzwald som det mest troliga. Analyserna av hår och naglar visar att den unga kvinnan gjort resan mellan Schwarzwald och Egtved två gånger de senaste två åren under sin levnad och att hon endast varit i Egtved 3-4 veckor innan hon dog. Den visar också att färdkosten på resorna varit snålt tilltagen. Antagligen var hon rejält hungrig vid framkomsten till Egtved.

Det lilla barnet vid hennes fötter var fött och uppväxt på samma plats som den unga kvinnan. Kanske var de syskon, kanske dog barnet under resan och kremerades för att kunna tas med för att få sin grav i känd mark.

Den här nya kunskapen om Egtvedflickan ger ett nytt perspektiv på bronsåldern. Det var inte bara varor, som brons från söder till norr och bärnsten i den andra riktningen, som färdades långa sträckor. Även människor reste. Sannolikt fanns ett system av kontakter, ett politiskt och socialt nätverk, från Skandinavien över stora delar av Europa. Men det var säkert inte vem som helst som ingick i detta nätverk. Till det krävdes kunskap, rätta kontakter, vänskapsförbindelser, släktskap, makt.

Du kan läsa mer om Egtvedflickan på Nationalmuseets hemsida:

<http://natmus.dk/historisk-viden/danmark/oldtid-indtil-aar-1050/bronzevalderen-1700-fkr-500-fkr/egtvedpigen/>

Observera att Nationalmuseums tolkning att hon reste till Jylland för att gifta sig med en storman är just bara en tolkning. Vi har ingen aning om anledningen till hennes resa eller vem hon var, men att hon hade en särskild status och roll i samhället är tydligt. Det var inte alla i bronsålderns samhälle som blev begravda så ståtligt, i en välbyggd gravhög och med gravgåvor. Egtvedflickan har inte varit vem som helst.

TEXT TILL BILDSPEL

Bildspelet finns att ladda ner från Regionmuseets hemsida,
<https://regionmuseet.se/skola/studielador/>

1. **HUS.** Rekonstruktion, Tanum, Bohuslän.

Husen var placerade i öst-västlig riktning och bopplatserna låg ofta på en höjd. Längden på husen har varierat från 10 till 30, ibland över 40 meter. Dörren var ofta indragen en bit in i huset. Under bronsåldern började man inhägna sina odlingar för att skydda dem från betande djur.

2. **HUS.** Rekonstruktion, Ekehagens forntidsby, Västergötland.

Taken var sannolikt långt nerdragna. Väggarna var risflätade och lerklinade. Rökhålen kan ha varit placerade på gavlarna.

3. **INTERIÖR.** Rekonstruktion, Tanum, Bohuslän

Bilden visar exempel på bostadens olika funktioner. Här finns exempelvis sovplatser, eldstad, vävstol och malsten. Skinnet ovanför eldstaden fungerade som gnistskydd och värmefördelare.

4. **HUS MED ODLING.** Rekonstruktion, Tanum, Bohuslän

Odlingarna var små och bronsåldersmänniskorna fick sin mat huvudsakligen från husdjur, jakt och fiske.

5. **TORKSTÄLLNING.** Rekonstruktion, Tanum, Bohuslän

6. BETESLANDSKAP. Boarpshed, Linderöd

Det skogklädda landskapet förvandlades under bronsåldern av de betande husdjuren till ett öppnare landskap.

Överbetning och därmed utarmning av vegetationen gav sedan ett ljunglandskap. Detta i sin tur gav ledde till stallade djur, inhägnader och ängar för höskördar.

7. GUTEFÅR.

Under bronsåldern började man tillverka kläder av ull.

Fåret blev vanligt och man tog tillvara ullen för att spinna och väva. Fåren fällde pälsen under våren och sommaren och behövde inte klippas. Dagens gotländska gutefår liknar bronsåldersfåret.

8. JAKT MED PIL OCH BÅGE. Rekonstruktion, Tanum

Förutom jakt av köttdjur, t.ex kronhjort och rådjur, jagade man vildsvin, utter, bäver, grävling och vildkatt för att få päls.

9. HÄLLBILDER. Fossum, Tanum, Bohuslän

Hällristningar knackades under hela bronsåldern. De ligger ofta i anslutning till vatten. De som finns i inlandet har ett annorlunda utseende, där finns många ristningar i form av enkla gropar, skålgropar. En skålgrop tar 3-4 minuter att slå med en slagsten på vattenbegjuten häll.

Vilken betydelse ristningarna haft, och hur de ska tolkas, kan vi idag bara spekulera kring.

Skeppet är den vanligast förekommande ristningen och knackades in under nästan 1000 år. Figurer som lurblåsare och kärlekspar hör till yngre bronsåldern.

Ristningen på bilden visar många skepp och ett myller av människor

10. "JÄTTESKEPPET". Vitlycke, Tanum, Bohuslän

Det största av Tanumsristningarna är den i Vitlycke, gjord på en 20x7 meter stor häll. Ristningarna i Tanum är idag klassade som "Världsarv".

11. "OXHUVUDRINGEN". Vitlycke, Tanum, Bohuslän

12. "BRUDPAR", Vitlycke, Tanum, Bohuslän

Framför "brudparet" står en jätteman med lyftad yxa.

13. "ORMBESVÄRJAREN". Vitlycke, Tanum

14. FRÄNNARPSRISTNINGEN. Gryts socken, Skåne

Ristningen hittades i början av 1900-talet av en ko som halkade på hällen. Ristningen är unik med sina många bilder av vagnar dragna av oxar.

15. STORHÖG. Dags hög nära Torekov

Dags hög är bara en av många bronsåldershögar i Skåne, men den är den största. Storhögar började byggas omkring 1600 f.Kr, och det finns tiotusentals i Sverige. Gravhögarna i Skåne är ofta byggda av grästorvor och de är placerade för att kunna ses på långt håll. För att hålla fyllnadsmaterialet på plats finns en omgivande kantkedja. Det finns ofta flera gravar i högen. De imponerande gravhögarna berättar om sociala skillnader i bronsålderssamhället. Det har inte varit alla förunnat att få sin sista vila i en mäktig hög.

16. ROLFSHÖGARNNA. Fjälkestad, Skåne

17. LABYRINT. Rekonstruktion, Lejre, Danmark

Labyrinter ligger vanligen på höjder, ofta med anknytning till gravar eller andra bronsåldersfynd. Labyrinter hör kanske ihop med en uråldrig växtlighets- och fruktbarkhetskult, där de symboliserar övergångsstadier, från

liv till död till liv - kanske. De flesta labrynter finns i Skåne, Östergötland och Mälardalen.

18. CEREMONI. Rekonstruktion, Tanum, Bohuslän

Olika religiösa högtider med kult och offerhandlingar var sannolikt vanliga. De stora krumböjda lurarna har säkert använts då. Det har hittats över 50 lurar, de flesta i Danmark. De hittas ofta parvis och de är vanligen symmetriskt svängda i förhållande till varandra. Dock har inga lurar hittats i närheten av hällristningar där lurblåsare har avbildats.

19. BALKÅKRATRUMMAN. Historiska museet, Stockholm

Trumman hittades i Balkåkra utanför Ystad. Kanske har det varit ett musikinstrument vid ceremonier. Den består av flera hopnitade bronsplattor, vilka bärs upp av 10 solkorssymboler. Diametern är ca 40 cm. Trumman har tillverkats i östra Centraleuropa. Ett liknande fynd har gjorts i Ungern. En exakt kopia av trumman finns på Ystads museum.

20. HÄLLBILD. Kiviksgraven, Skåne

Kiviksgraven är Skånes största gravröse, uppfört under äldre bronsålder. På en teckning från tidigt 1800-tal kan man se att bönderna i trakten hade plockat sten från gravröset så att gravens fina stenhällar med ristningar blottats. Ett par av hällarna var redan då försvunna. På en av hällarna (bilden) visas något som kan tolkas som en procession.

Kiviksgraven rekonstruerades på 1930-talet, då en helt ny gång och en gravkammare byggdes.

Foto: Pehr Hasselrot, Kolmården.

LJUD PÅ YOUTUBE

Albumet "Fornnordiska klanger" finns på YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=log3Vcqgk4U>

Inspelningarna exemplifierar möjliga forntida ljudmiljöer i Skandinavien.

Vid inspelningen av ljuden användes rekonstruktioner av arkeologiska fynd, men ljudet från bronsålderslurarna kommer ur originalfynden från Danmark!

Bronsåldersljuden återfinns 17.30 in i ljudfilen till 30.00, ljudspår 14-23.

14. BRONSRASSEL

Ljudet kommer av två bronsskivor uppträdda på en bronsring och monterade på ett hästbetsel. Hästen drar en vagn på stenig väg.

15. BENSKRAPARE

16. HÄLLRISTNING

En person hugger med en sten på en granithäll vid vattnet.

17. SANGELSTENEN

En klangsten med metallisk klang på Laikarhaid på Gotland.

18. BALKÅKRATRUMMAN

Balkåkratrumman (från Balkåkra socken vid Ystad) är, som ljudredskap betraktat, en gong.

19. LERTRUMMA

Rekonstruktion av en trumma hittat i Löderups socken, Skåne. Över ett tunt lerkärl har spänts ett hjortskinn.

20. RUSKENESET-VINAREN

Originalfyndet hittades vid en arkeologisk undersökning av en boplatz nära Bergen i Norge.

21. LOCKPIPA

Pipan användes för att locka till sig djur.

22. BRONSLURAR

Inspelningen är gjord på originallurar från ett danskt mossfynd. De dateras till yngre bronsåldern, ca 700 f.Kr.

- a) Växelblåsning där spelarna spelar samma ton.
- b) En spelare ger exempel på tonförrådet.
- c) Spelare improviserar tvåstämmigt spel.

23. KIVIKSGRAVEN

I Kiviksgraven finns en häll med en procession, där flera ljudredskap finns avbildade, bl.a två lurblåsare. På inspelningen hörs bronslurar med rassel, Balkåkragongen och en lertrumma.

ARKEOLOGI I SKOLAN

I lådan finns häftet ”Arkeologi i skolan – att jaga sammanhang i det förflutna” med tips på spännande övningar och arbetsmetoder. Dessutom innehåller den en kortfattad fördjupning i ämnet arkeologi.

Häftet gavs ut 2004, så en del information är föråldrad. Värt att nämna är att projektet ”Fornminnesinformation”, som omtalas på sidan 45, resulterade i databasen ”Fornsök”.

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

ATT SÖKA PÅ NÄTET

Sveriges historia är en webbplats med färdiga lektioner, som du kan kopiera eller inspireras av. Där finns uppgifter till eleverna, filmer mm. Lektionerna är dock i första hand riktade till åk 4 och uppåt.

<https://sverigeshistoria.se/>

SVERIGES HISTORIAFÖR ELEVERFÖR LÄRAREENGLISH

GE DINA ELEVER EN LÄRORIK HISTORISK UPPLEVELSE

Här hittar du lärarhandledningar till alla lektioner. I varje lärarhandledning finns information om lektionens koppling till skolans läroplan och beskrivningar av hur du kan arbeta med lektionen i klassrummet. Längst ner i varje lärarhandledning finns en länk till den aktuella lektionen.

Vikingatid

Åk 4-6

Alla sekel

Din filtrering på Vikingatid, och Åk 4-6 ger 5 resultat

ATT RESA STEN
VAD ÄR EN RUNSTEN? >
ÅK 4-6
1000-TAL | LÄRARHANDLEDNING | Producerat av: Historiska museet </>

MER ÄN ETT KILO SILVER
VAD KAN EN SILVERSKATT BERÄTTA OM HUR SVERIGE BLEV KRISTET? >
ÅK 4-6
1000-TAL | 1100-TAL | LÄRARHANDLEDNING |
Producerat av: Gamla Uppsala museum </>

TRELLEBORGEN - EN VIKINGABORG
VARFÖR FANNS DET EN VIKINGABORG I TRELLEBORG? >
ÅK 4-6
1000-TAL | 800-TAL | 900-TAL | LÄRARHANDLEDNING |
Producerat av: Trelleborgen </>

<http://www.ungafakta.se>

KUNSKAPSBANKEN
FÖR LÄRARE OCH PEDAGOGER

KONTAKTA OSS | TILL UNGA FAKTA

VÅRA ÄMNER

OM KUNSKAPSBANKEN

STARTSIDAN

Vikings

Skolår F-3

Skolår 4-6

Skolår 7-9

PDF:er

Till faktaämnet

Vikings

Lärohandledning för skolår F-3

Detta är en handledning som fokuserar på vikingarnas tro. Valet är gjort utifrån erfarenhet om åldersgruppens intressen och en bedömning av vad som är enkelt genomförbart på stadiet. Dessutom antas eleverna arbeta mera genomgripande med perioden något senare under skoltiden. Samtidigt är naturligtvis vår förhoppning att barnen ska fatta intresse för Unga Fakta-sajten och därmed arbeta vidare efter egna förhoppningar.

Tidsåtgång

Minimum fem klocktimmar (antalet timmar kan naturligtvis vara betydligt mera omfattande), innehållande de traditionella ämnena bild, historia, religion, slöjd och svenska.

Upplägg

Ylva och Ulf (barn i klippdocksfamilj) har varit på livslång resa med sina föräldrar. Nu har de kommit tillbaka till vikingaby. Till sin förvåning upptäcker de att invånarna tillber asagudar. Ylva och Ulf har ingen kunskap om denna religion. Elevernas uppgift blir att upplysa Ylva och Ulf.

TALVERSION

Adobe Flash Player stöds inte längre

VAR MED OCH
STÖD UNGA FAKTA!

KLICKA HÄR!

Tre slumpade bidrag
från Unga Berättare:

HAN SOM INTE VILLE BYTA
SKOLA.

En blommas liv

BÄstaVänner!

Senast besvarade frågan från panelen:
kan ni inte skriva om Mary celeste på 5 unga fakta?

UNGA FAKTA TV
VÅR EGNA KANAL

LÄRARE? SE HIT!
STUDIEMATERIAL TILL SKOLAN

AKTUELLT OCH NYTT

Läs och lär om häxor, sägnerna kring dem och deras ofta fruktansvärda öden!

» [Till Häxor](#)

Prova på vårt nya spel! Rädda prinsen eller prinsessan från den elaka trollkariern!

» Till Spel

VARFÖR GÖR DET ONT? 4 19

MINIÄMNE 4 19

Trollkarlens Sång

Ekonomispelet
DINODAGIS

Copyright © 2000-2022 U

Det är vi som satsar på Unga Fakta!

Copyright © 2000-2022 Unga Fakta AB

UR Play är en guldgruva att ösa ur. Här finns massor med film, en del riktade direkt till elever/barn, annat till lärare/vuxna.

<https://urplay.se/>

Under UR Samtiden finns en serie kallad **"Länsmuseerna berättar"**. Här hittar du reportage, berättelser och föreläsningar från Sveriges olika länsmuseer.

UR Alla program Kategorier Ämnen Barn Min sida

Q järnålder X Rensa Sök

Du sökte efter "jærnålder" Filter

Bästa sökträff

Buddha från järnåldern 10 min · Harrisons historiepodd · Fanns det buddhister i Sverige på järnåldern?	Bullen från järnåldern 10 min · Harrisons historiepodd · Vem bakade bullen från stenåldern och varför blev den inte uppäten?	Svärd av järn 19 min · Arkeologens dotter · Järnåldersfolket svarar bara undvikande på frågor och mystiken tätnar.
Sista resan 19 min · Arkeologens dotter · Varför har den märklige härskaren Kjettil dykt upp helt plötsligt?	Bildstenar på Gotland 15 min · UR Samtiden · Länsmuseerna berättar · Om bildstenarnas rika berättelser och användningsområden.	Arkeologens dotter Serie · Nirm reser genom olika tidsåldrar i sökandet efter sin mamma.
Ämnesjärn, kittlar och långhus 10 min · UR Samtiden · Länsmuseerna berättar · Utanför Sundsvall upptäckte man en unik fyndplats från bronsåldern.	Tidens historia 14 min · En rolig historia · Lättsamt program om människans syn på tid genom historien.	Harrisons historiepodd Serie · Genom föremål från olika tider får vi inblick i historiska epoker.

FORNSÖK är Riksantikvarieämbetets rikstäckande inventering av fornlämningar. Här kan du söka upp, och läsa beskrivningar av, samtliga kända fornlämningar i hela Sverige.

Databasen skapades som ett arbetsredskap för länsstyrelse, kommuner och arkeologiska firmor, men har utvecklats för att bli mer tillgänglig för alla intresserade.

Kartan kan med fördel användas för att kombinera historia med orientering och kartkunskap. Kartan finns som app till mobiltelefon, att ta med ut på jakt efter forntiden.

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

TILLBAKA
STÄNG X

Dela
Utskriftsversion

L1991:6422 Gravfält
Fornlämning
RAA-nummer: Östra Broby 38:1

Publicerad av Riksantikvarieämbetet: 2018-10-02

Län: Skåne
Kommun: Östra Göinge
Landskap: Skåne
Socken: Östra Broby

Beskrivning

Lämningstyp: ☒ Definition och kommentar
Gravfält

Beskrivning av lämning
Gravfält, 80x25 m (NÖ-SV), bestående av 7 fornlämningar, varav 2 osäkra. Dessa utgörs av 1 röse och 6 runda stensättningar. Röset, svagt övertorvat, är 17 m i diam och 0,9 m h, av 0,2-0,4 m st stenar. I mitten är en sten, synligt 1x0,6x0,3 m. De runda stensättningarna är 9-13 m i diam och 0,15-0,3 m h. Alla är övertorvade med stenar synliga i ytan. En har kantkedja, av 0,3-0,4 m st stenar, delvis synlig. En har mittröset, 3 m i diam och 0,1 m h, ytterligare en är påförd odlingssten.

Vill du få en inblick i arkeologens arbete, både i fält i arbetet med att analysera det som hittats, rekommenderas

Sydsvensk arkeologis blogg. Här finns mycket att läsa och sedan berätta för eleverna. Du kan söka på olika kategorier, ex bronsålder. Kanske kan du hitta något från en plats i närheten av skolan.

<https://www.sydsvenskarkeologi.se/blogg/category/all>

Nya gravar i Domsten

11/2/2020 1 Comment

Kommer ni ihåg undersökningen vi gjorde under sensommaren/hösten utanför Domsten, norr om Helsingborg. Där framkom oväntat ett välbevarat stenmonument, som vi tolkade att vara rester efter en megalitgrav från början av neolitikum. Under de sista dagarna i fält överraskade platsen oss än en gång, vilket gjorde att vi i nuläget är osäkra på vad det är vi har sista fältveckan har man lagt den tredje redan den tredje platsen i en liten as till yngre på om man har redan fanns på enen uppfördes i första personen

da ben var den ades. Graven var stenmonumentet. var den första fanns en rund på ca 4,5 m stenar. Innanför stenpackning av den västra delen struktionen. Man å konstruktionen större stenar åt

Sammanlagt har långt och 4,5 m r man placerat ut enkistan låg inte tkedjan, utan var var uppbyggd av s tomrum i de

Fotografi som visar stenmonumentet under utgrävning, fotograferat från söder.

Anders Gutehall undersöker stenkistan där en kramerad individ har begravts.

De brända ekollonens boplatser

4/6/2020 0 Comments

Under de senaste veckornas undersökning av boplatser i Bromölla har vi gjort fynd av ett slag som vi aldrig tidigare gjort: mängder av förkolnade ekollon! Vi arkeologer som arbetar här har tillsammans 60-års erfarenhet av fältarkeologi, men vi har aldrig tidigare funnit ett enda bränt ekollon! Vi kommer kanske heller aldrig mer finna ett. Detta trots att vi brukar låta analysera jordprover i jakt på just förkolnade växtdeklar, som träkol, hasselnötskal och sädeskorn, vilka i förkolnat skick kan bevaras i många tusen år. De kan berätta om vad som växte i omgivningarna och vilka resurser man tog tillvara, och vad olika konstruktioner använts till.

På boplatser i Bromölla har vi till dags dato funnit förkolnade ekollon i sex anläggningar av ugnstyp - det vill säga gropar som innehåller sot och bränd lera från inrasade ugnskupoler. Ekollonen har först torkats så att skalen lossnat, det tror vi oss veta eftersom vi endast kunnat se enstaka skal i materialet. Därefter har de fullständigt förkolnat. Ugnarna ligger nära flera hus som är från yngre bronsålder, och bland ekollonen finns krukskärvar av en typ som kallas "rabbad", vilka dateras till samma tid. Rabbbningen är en utvändigt yttbehandling där man lagt på ett lager grov sandig lera, som sedan ruggas upp med grästuvor eller pinnar, och ibland försatts med fingerdragningar som bildar ett randigt mönster. Rabbbningen förekommer främst under yngre bronsålder fram i äldre järnålder, det vill säga från cirka 1100 f.Kr. fram till århundradena f.Kr.

På boplatser i Bromölla har vi nu samlat in åtskilliga liter förkolnade ekollon, men vi kan

Bild 1. Undersökning av ugnen med det största fyndet av ekollon.

Bild 2. Närbild av det största ekollonfyndet.

Kategorier

All
1600 Tal
1600-tal
1700tal
Aktuell Arkeologi
Analyser
Arkeologifärd
Arkeologidagen
Arkeologisöndag
Bastion Arvprins
Gustav
Befästningar
Bjärehalvön
Blekinge
Bolagsresa
Botildenborg
Bromölla
Bronsålder
Bunkeflostrand
Bäckaskog
Contregard
CT-skanning
Datering
Dokumentation
Domsten
E22 Sätaröd-Vä
Erlandsrodagen
Eskilstorp
Fairhill
Fjälkinge
Flinta
Flintgruvor
Forestad
Föredrag
Georadar
Gravar
Halland
Hovrätten
Husensjö
Hököpinge
Innovationsprocesser
Jelling
Järnålder
Keramik
Kistinge